

Úřední věstník

Evropské unie

C 98 I

České vydání

Informace a oznámení

Ročník 66

16. března 2023

Obsah

II *Sdělení*

SDĚLENÍ ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

Evropská komise

2023/C 98 I/01

Sdělení Komise – Zadávání veřejných zakázek: datový prostor s cílem dosáhnout zlepšení v oblasti veřejných výdajů, podpořit tvorbu politiky založenou na datech a zlepšit přístup malých a středních podniků k veřejným zakázkám

1

CS

II

(Sdělení)

SDĚLENÍ ORGÁNŮ, INSTITUCÍ A JINÝCH SUBJEKTŮ EVROPSKÉ UNIE

EVROPSKÁ KOMISE

SDĚLENÍ KOMISE

Zadávání veřejných zakázek: datový prostor s cílem dosáhnout zlepšení v oblasti veřejných výdajů, podpořit tvorbu politiky založenou na datech a zlepšit přístup malých a středních podniků k veřejným zakázkám

(2023/C 98 I/01)

1. Představení evropského datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek

Více než 250 000 veřejných orgánů v EU vynaloží každoročně přibližně 2 biliony EUR (zhruba 13,6 % HDP) na pořízení služeb, práce a zboží. Od nových silnic přes tablety pro žáky až po vybavení nemocnic: veřejné orgány jsou hlavními odběrateli v mnoha klíčových odvětvích, jako je energetika, doprava, infrastruktura, nakládání s odpady, sociální zabezpečení, zdravotnictví, obrana a vzdělávání.

Správnými nákupními rozhodnutími může veřejný sektor podpořit zaměstnanost, růst a investice v Evropě a vytvořit inovativnější, konkurenceschopnější, energeticky účinnější a sociálně inkluzivnější ekonomiku. To může podpořit klíčové politiky na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU, jako je zotavování po pandemii, souběžná transformace, strategická autonomie EU a její vedoucí postavení v digitální oblasti.

Pro plné rozvinutí potenciálu zadávání veřejných zakázek je nezbytný přístup k údajům a schopnost je analyzovat. Na jednom místě jsou však pro účely vyhledávání a analýzy k dispozici údaje pouze z 20 % všech výzev k podávání nabídek předložených zadavateli veřejných zakázek. Zbývajících 80 % je rozptýleno v různých formátech na vnitrostátní nebo regionální úrovni a je obtížné nebo nemožné je znovu použít pro účely politiky, transparentnosti a lepšího využití výdajů. Jinak řečeno, zadávání veřejných zakázek je bohaté na údaje, nedokáže však dostatečně zajistit, aby tyto údaje sloužily daňovým poplatníkům, tvůrcům politik a zadavatelům veřejných zakázek.

Cílem iniciativy Komise týkající se údajů ze zadávání veřejných zakázek je využít sílu dat dostupných v celé EU díky datovému prostoru pro zadávání veřejných zakázek (dále jen „datový prostor pro zadávání veřejných zakázek“), jednomu z prvních společných datových prostorů EU v konkrétní oblasti, který vznikl na základě strategie EU pro data ⁽¹⁾.

Tento datový prostor přinese zásadní změnu v přístupu k údajům ze zadávání veřejných zakázek a jejich využívání:

- Vytvoří platformu na úrovni EU, která poprvé umožní přístup k údajům o zadávání veřejných zakázek, které byly dosud rozptýleny na úrovni EU a na vnitrostátní a regionální úrovni.
- Výrazně zlepší kvalitu, dostupnost a úplnost údajů, a to díky úzké spolupráci mezi Komisí a členskými státy a zavedení nových elektronických formulářů ⁽²⁾, které zadavatelům veřejných zakázek umožní poskytovat informace strukturovanějším způsobem.

⁽¹⁾ Evropská strategie pro data, COM (2020) 66 final, Brusel, 19.2.2020.

⁽²⁾ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/1780 zveřejněné dne 25. října 2019, kterým se stanoví standardní formuláře pro uveřejňování oznámení v oblasti zadávání veřejných zakázek a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2015/1986. Nařízení a rozšířenou verzi jeho přílohy v souboru Excel naleznete zde: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/52697?locale=cs>. Elektronické formuláře nahradí stávající standardní formuláře (viz prováděcí nařízení Komise (EU) č. 2015/1986, zveřejněné dne 11. listopadu 2015 (<https://simap.ted.europa.eu/standard-forms-for-public-procurement>)).

- Toto velké množství dat bude kombinováno se sadou analytických nástrojů zahrnujících pokročilé technologie, jako je umělá inteligence (AI), například v podobě strojového učení (ML) a zpracování přirozeného jazyka (NLP).

Integrovaná data v kombinaci s využitím nejmodernějších a nově vznikajících analytických technologií nejenže změní zadávání veřejných zakázek, ale také poskytnou nové a cenné poznatky zadavatelům veřejných zakázek, tvůrcům politik, podnikům i zainteresovaným občanům.

Zadavatelé veřejných zakázek v členských státech získají lepší poměr mezi kvalitou a cenou a více nástrojů k zaměření veřejných prostředků na politické priority, jako je zelená a sociální ekonomika. Například poznatky získané z datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek usnadní zadavatelům veřejných zakázek:

- spojení a nakupování ve velkém za účelem získání lepších cen a vyšší kvality,
- získání většího množství nabídek na jednu výzvu k podávání nabídek ztraktivněním výzev pro uchazeče, a to zejména pro malé a střední podniky a začínající podniky,
- boj proti koluzi a korupci, jakož i dalším trestným činům, a to odhalováním podezřelých vzorců,
- přesnější srovnávání s ostatními a výměnu poznatků, například s cílem pořizovat ekologičtější, sociálnější a inovativnější produkty a služby,
- automatizaci úkolů prostřednictvím další digitalizace a nových technologií, které digitalizace přináší, což umožní dosáhnout značných provozních úspor.

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek rovněž sníží administrativní zátěž zadavatelů veřejných zakázek a členských států při plnění různých oznamovacích povinností. Například bude mnohem méně složité:

- podávat zprávy o dodržování klíčových politik, jako je ekologické, sociální a inovativní zadávání veřejných zakázek, např. dodržování cílů stanovených ve směrnici o čistých vozidlech pro zadávání veřejných zakázek na čistá vozidla,
- prokazovat výkonnost v rámci národních plánů podle nástroje pro oživení a odolnost (RRF) a v reálném čase sledovat využívání ostatních finančních prostředků EU,
- sledovat totožnost dodavatelů a subdodavatelů, včetně jejich skutečných majitelů, s cílem chránit integritu zadávání veřejných zakázek, jak to např. vyžaduje nařízení o nástroji pro oživení a odolnost ^(¹).

Tvůrci politik na úrovni EU, na národní i regionální úrovni získají řadu poznatků, které jim umožní předvídat budoucí trendy, např. kdy bude určité procento vozidel nakupovaných prostřednictvím veřejných zakázek bezemisní, a lépe zvládat krize díky sledování obchodních toků vytvářených zadavatelem veřejných zakázek téměř v reálném čase, čímž se zvýší odolnost EU.

Podniky, a to zejména malé a střední, budou mít k dispozici snadno použitelný portál, který jim umožní přístup k mnohem většímu počtu otevřených výzev k podávání nabídek s lepší kvalitou údajů. To jim umožní snadno a včas identifikovat potenciálně relevantní výzvy a pomocí analytických nástrojů plánovat dopředu a zaměřit své zdroje na ty nejslibnější. Uchazeči by si například mohli vybrat zadavatele, kteří se zaměřují na udržitelné zadávání veřejných zakázek. Podniky, a to zejména malé a střední, budou rovněž profitovat, pokud zadavatelé veřejných zakázek využijí nové poznatky, které mají k dispozici, k tomu, aby učinili výzvy k podávání nabídek přístupnější.

Občané, občanská společnost, daňoví poplatníci a další zúčastněné strany budou mít přístup k mnohem většímu množství údajů o zadávání veřejných zakázek než dosud, čímž se zlepší transparentnost a odpovědnost veřejných výdajů.

To je jen několik příkladů toho, jak může chytré sdružování a analýza údajů o zadávání veřejných zakázek uvolnit potenciál veřejných výdajů za účelem urychlení souběžné zelené a digitální transformace, oživení po pandemii COVID-19 a podpory dalších politických cílů, jako je sociální začleňování a energetická účinnost. A to je teprve začátek: vzhledem k vysokému počtu ekosystémů, jichž se týká zadávání veřejných zakázek, a množství dat, která je třeba analyzovat, má umělá inteligence v této oblasti potenciál, který můžeme zatím jen rámcově tušit.

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek bude zřizován postupně. Cílem je, aby do poloviny roku 2023 existovala základní architektura a analytické nástroje a aby byly v systému k dispozici údaje o zadávání veřejných zakázek zveřejněné na úrovni EU. Do konce roku 2024 by měly být propojeny všechny zapojené celostátní portály pro uveřejňování, integrovány historické údaje zveřejňované na úrovni EU a rozšířen soubor analytických nástrojů. Od roku 2025 by systém mohl navázat spojení s dalšími externími zdroji dat.

⁽¹⁾ Ustanovení čl. 22 odst. 2 písm. d) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17).

2. Dnešní datové prostředí v oblasti zadávání veřejných zakázek

Údaje o zadávání veřejných zakázek zveřejňované na úrovni EU

Výdaje na zadávání veřejných zakázek upravují směrnice o zadávání veřejných zakázek⁽⁴⁾, které stanoví pravidla pro organizaci zadávání zakázek a zveřejňování takto získaných údajů pro zakázky vyšší hodnoty⁽⁵⁾ (dále jen: „přesahující finanční limity EU“). Zadávání přesahující finanční limity EU představují přibližně 20 % všech veřejných zakázek. Zadavatelé veřejných zakázek na místní, regionální a vnitrostátní úrovni musejí zveřejňovat údaje o krocích oznámení a zadání u těchto zadávání na internetových stránkách EU týkajících se systému Tenders Electronic Daily⁽⁶⁾ (dále jen: „TED“) podle technických specifikací Úřadu pro publikace Evropské unie⁽⁷⁾. Povinnost zveřejňování se v současné době nevztahuje na celý cyklus zadávání veřejných zakázek, např. zejména na fáze po zadání zakázky.

Stávající formuláře pro zveřejnění v systému TED budou brzy nahrazeny elektronickými formuláři⁽⁸⁾. Elektronické formuláře lze dobrovolně používat ode dne 14. listopadu 2022. Dne 25. října 2023 budou stávající standardní formuláře zrušeny a používání elektronických formulářů se stane povinným pro zadávání veřejných zakázek přesahujících finanční limity EU.

Elektronické formuláře umožní shromažďovat údaje o veřejných zakázkách strukturovanějším způsobem. Strukturovaný sběr dat je klíčový pro dosažení vyšší kvality a úplnosti dat, které jsou nezbytné pro spolehlivou analýzu dat. Elektronické formuláře například obsahují speciální pole pro strukturované poskytování informací o ekologických, sociálních a inovativních veřejných zakázkách (včetně souladu se směrnicí o čistých vozidlech), což stávající oznámení neumožňují.

Zavedení elektronických formulářů rovněž umožní časem zachytit celý cyklus zadávání veřejných zakázek. Za tímto účelem budou elektronické formuláře poprvé rozšířeny o dobrovolné formuláře pro oznámení o dokončení zakázky (tj. informace po zadání zakázky, jako je konečná zaplacená cena, využití subdodavatelů, skutečná doba potřebná k dokončení a obdržené stížnosti).

Údaje o veřejných zakázkách vytvořené a zveřejněné na úrovni členských států

Zbývajících 80 % veřejných zakázek tvoří veřejné zakázky nedosahující finančních limitů EU. Na úrovni EU neexistuje žádná povinnost zveřejňovat informace o těchto zadáváních veřejných zakázek v systému TED ani žádný společný standard. Způsob, jakým zadavatelé veřejných zakázek získávají a zveřejňují údaje z těchto zadávání, závisí na vnitrostátních pravidlech a na správním uspořádání jednotlivých členských států. To vede k existenci různých publikačních portálů, limitů a standardů⁽⁹⁾, což ztěžuje opakované použití údajů pro účely lepšího vynakládání prostředků, transparentnosti a pro politické účely.

3. Výhody využití plného potenciálu dat o zadávání veřejných zakázek

Vytvoření integrovaného prostoru pro údaje o zadávání veřejných zakázek přesahujících i nepřesahujících finanční limity EU v kombinaci se souborem analytických nástrojů využívajících pokročilé technologie bude přínosem pro zadavatele veřejných zakázek, tvůrce politik na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni, pro společnosti, výzkumné pracovníky i daňové poplatníky.

⁽⁴⁾ Směrnice 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek, směrnice 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb, směrnice 2014/23/EU o udělování koncesí, směrnice 2009/81/ES o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti.

⁽⁵⁾ Právní předpisy EU stanoví minimální harmonizovaná pravidla pro výzvy k podávání nabídek, jejichž peněžní hodnota přesahuje určitou částku a u nichž se předpokládá, že jsou v přeshraničním zájmu (https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/thresholds_cs).

⁽⁶⁾ Konkrétně v dodatku k *Úřednímu věstníku Evropské unie*. Odkaz na webové stránky: <https://ted.europa.eu/>

⁽⁷⁾ <https://simap.ted.europa.eu/web/simap/sending-electronic-notice>

⁽⁸⁾ Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/1780 zveřejněné dne 25. října 2019, kterým se stanoví standardní formuláře pro uveřejňování oznámení v oblasti zadávání veřejných zakázek a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (EU) 2015/1986. Nařízení a rozšířenou verzi jeho přílohy v souboru Excel naleznete zde: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/52697?locale=cs>. Prováděcí nařízení bylo právě aktualizováno prováděcím nařízením Komise (EU) 2022/2303 ze dne 24. listopadu 2022, zejména s cílem umožnit strukturované podávání zpráv o inovativních, ekologických a sociálních veřejných zakázkách.

⁽⁹⁾ Členské státy si mohou samy stanovit finanční limity pro (vnitrostátní) zveřejnění. Mnoho členských států nemá žádné nebo má relativně nízké finanční limity, a proto shromažďují úplnější soubor údajů. Jiné mají nastaveny poměrně vysoké finanční limity, a proto obvykle zachycují mnohem méně údajů. Některé členské státy ponechávají volbu formátu pro zveřejnění údajů o zadávání veřejných zakázek na zadavatelích veřejných zakázek, jiné mají definované (různé) šablony. Některé z těchto šablon obsahují pouze několik proměnných, zatímco jiné používají rozsáhlé datové šablony, v některých případech dokonce nad rámec standardních formulářů EU. Kromě toho má řada členských států vedle celostátního portálu i několik nižších než celostátních portálů. Dva členské státy nemají žádný ústřední portál.

Zadavatelé veřejných zakázek v členských státech na všech úrovních získají lepší hodnotu za peníze ze zadávání veřejných zakázek, protože datový prostor pro zadávání veřejných zakázek umožní plánování výzev k podávání nabídek, které se bude více opírat o data, jakož i srovnávání a sdílení znalostí, větší digitalizaci, snadnější odhalování podvodů a koluze a pomůže jim také zlepšit přístup k výzvám, a to i pro malé a střední podniky.

— Získání lepší hodnoty za peníze díky plánování výzev k podávání nabídek opírajícímu se o data

Zadavatelé veřejných zakázek získají cenné poznatky o své poptávce, včetně předvídání budoucích trendů prostřednictvím umělé inteligence a strojového učení, a o nabídce, tj. o minulé výkonnosti uchazečů, aby mohli posoudit, kteří z nich nabídli odpovídající hodnotu za peníze.

Díky těmto znalostem mohou zadavatelé veřejných zakázek efektivněji organizovat zadávání veřejných zakázek. Mohou se například spojit a „nakupovat ve velkém“, a to buď prostřednictvím ústředních nákupních subjektů, nebo ad hoc, a získat tak lepší ceny a vyšší kvalitu zboží a služeb. V současnosti zůstává tento potenciál z velké části nevyužitý, zejména přeshraničně: pouze 11 % zadávání v EU se uskutečňuje prostřednictvím kooperativního zadávání veřejných zakázek.

V současné době je na úrovni EU koordinováno mnoho společných zadávacích řízení v konkrétních odvětvích hospodářství. Jedním z konkrétních příkladů je evropský společný podnik pro vysoce výkonnou výpočetní techniku, spolupráce v oblasti společného zadávání veřejných zakázek a výzkumu a vývoje v hodnotě 1 miliardy EUR. V tomto rámci francouzský institut Grand Equipement National de Calcul Intensif (GENCI) a německé výzkumné středisko Jülich společně pořízují dva kvantové simulátory (superpočítače). Dalším příkladem je společné zadávací řízení EU na antivirový přípravek Veklury® (remdesivir) pro pacienty s COVID-19, které koordinuje Úřad Komise pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA). Na základě druhé rámcové smlouvy podepsané dne 19. července 2022 se účastní a lék může objednávat 22 zemí a členských států EU. Díky plánování více založenému na datech by zadavatelé veřejných zakázek mohli dosáhnout výhod společného zadávacího řízení v méně viditelných odvětvích a bez koordinace ze strany EU.

— Zlepšení zacílení a výkonnost veřejných výdajů prostřednictvím porovnávání a sdílení znalostí

Vzhledem k tomu, že v současné době jsou údaje o zadávání veřejných zakázek rozptýleny v mnoha systémech a v různých formátech, cenné poznatky o zvláště úspěšných nebo cílených výzvách k podávání nabídek často zůstávají v sílech. Zadavatelé veřejných zakázek se proto velmi těší na možnost porovnávat se a učit se od sebe navzájem, kterou jim datový prostor pro zadávání veřejných zakázek nabídne. Tyto poznatky lze sdílet buď na základě potřeby, nebo v širším měřítku prostřednictvím odborné přípravy a pokynů.

To platí zejména pro oblasti, o nichž budou v připravovaných elektronických formulářích strukturovaně shromažďovány informace vůbec poprvé, zejména o ekologických, sociálních a inovativních veřejných zakázkách. To například umožní zjistit, pro která zadávací řízení a jak používají zadavatelé veřejných zakázek ekologická kritéria. Sdílení znalostí o strategickém zadávání veřejných zakázek napříč jednotlivými silami pomůže lépe využívat veřejné výdaje na provádění Zelené dohody a dalších prioritních politik.

Vzhledem k tomu, že datový prostor pro zadávání veřejných zakázek povede k větší harmonizaci a interoperabilitě mezi systémy, může se sdílení znalostí a zdrojů rozšířit i na technické nástroje, jako jsou analytické modely.

— Prospěch z další digitální transformace

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek dále přispěje k digitální transformaci zadavatelů veřejných zakázek a veřejné správy obecně v souladu se strategií Komise pro elektronické zadávání zakázek⁽¹⁰⁾. Postupem času se bude stále více dat automaticky distribuovat od více zadavatelů veřejných zakázek na centralizovanější úrovni. To znamená, že pokročilá analytika a techniky umělé inteligence, které jsou součástí datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek, umožní zadavatelům veřejných zakázek dále automatizovat fázi podávání nabídek. Jedním z příkladů, který byl zaveden v několika pilotních projektech⁽¹¹⁾, je automatizovaný výběr kódů společného slovníku pro veřejné zakázky (CPV) při klasifikaci výzev k podávání nabídek. To nejen šetří zdroje, ale také zlepšuje účast, protože nesprávná klasifikace kódů CPV může vést k tomu, že méně potenciálních uchazečů identifikuje výzvy jako pro ně relevantní.

⁽¹⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0179&from=EN>. Jednou z podmínek úspěšného zavedení datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek je to, aby členské státy zavedly automatické mechanismy shromažďování údajů, které v první fázi přenášejí údaje ze svých celostátních portálů a registrů smluv (viz strana 12 níže).

⁽¹¹⁾ European Commission & Deloitte (2020), Study on uptake of emerging technologies in public procurement (Studie o využívání nových technologií při zadávání veřejných zakázek). K dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/digital/emerging-technologies_cs

— Boj proti koluzi, korupci a podvodům a zamezte plýtvání veřejnými prostředky

Každý rok se část veřejných výdajů ztratí v důsledku podvodů, korupce a jiného nezákonného jednání. To je důvod, proč právní předpisy EU, zejména nařízení o Nástroji pro oživení a odolnost (RRF), ukládají členským státům povinnost přijmout vhodná opatření k prevenci, odhalování a nápravě podvodů, korupce a střetu zájmů v souvislosti s finančními prostředky poskytovanými v rámci tohoto nástroje ⁽¹²⁾. V kombinaci s umělou inteligencí a technikami strojového učení pomůže množství dat dostupných v rámci datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek zadavatelům veřejných zakázek snadněji odhalit potenciální koluzi, jako je například předkládání nabídek založených na koluzních dohodách, a korupci. Tyto nově vznikající techniky mohou identifikovat vzorce chování a výdajů, které naznačují protiprávní jednání, a označit je pro účely dalšího šetření.

Konkrétním příkladem využití dat a analytiky v boji proti koluzi a podvodům je projekt financovaný z evropských fondů („TheyBuyForYou“). Údaje o veřejných zakázkách ve Slovinsku byly zpracovány pomocí technik strojového učení (pod dohledem, bez dohledu a statisticky) s cílem identifikovat potenciální vzorce podvodů. Projekt prokázal účinnost a efektivitu využívání dat tímto způsobem. Ruční zpracování tak velkého objemu dat je prakticky nemožné.

Propojení údajů z datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek s dalšími již dostupnými zdroji údajů by navíc orgánům veřejné správy pomohlo lépe porozumět vlastnické struktuře účastníků zadávacích řízení, včetně identifikace jejich skutečných majitelů.

— Zlepšení přístupu k výzvam k podávání nabídek s cílem podpořit hospodářskou soutěž

Hlavním cílem zadávání veřejných zakázek je podpořit hospodářskou soutěž, aby se veřejné prostředky vynakládaly co nejefektivněji. To je v dnešní době, kdy jsou veřejné rozpočty napjaté po pandemii COVID-19 a kdy se zvyšují vojenské výdaje, ještě důležitější.

V současné době však v 60 % členských států je ve více než 20 % všech řízení podána pouze jedna nabídka, tj. bez hospodářské soutěže. Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek pomůže zadavatelům veřejných zakázek a tvůrcům politik odhalit určité vzorce a pochopit, jak lze zlepšit přístup k výzvam k podávání nabídek, zejména pro malé a střední podniky.

— Snadnější podávání zpráv o inovativních, ekologických a sociálních veřejných zakázkách

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek rovněž sníží administrativní zátěž zadavatelů veřejných zakázek a členských států při plnění různých oznamovacích povinností, například týkajících se inovativních, ekologických a sociálních veřejných zakázek.

V současné době mohou zadavatelé veřejných zakázek poskytovat informace o splnění ekologických, inovativních a sociálních kritérií pro zadávání veřejných zakázek pouze nestrukturovaným způsobem ⁽¹³⁾. Elektronické formuláře zavádějí pro tato kritéria vyhrazená a snadno použitelná pole.

Příkladem povinného ekologického zadávání veřejných zakázek je revidovaná směrnice o čistých vozidlech (CVD) ⁽¹⁴⁾. Směrnice stanoví vnitrostátní cíle pro zadávání veřejných zakázek na ekologická vozidla, aby se zvýšila poptávka a urychlilo zavádění vozidel s nízkými a nulovými emisemi. Údaje shromážděné prostřednictvím vyhrazených polí v elektronických formulářích a analyzované v rámci datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek členským státům výrazně usnadní podávání zpráv, které předpokládá směrnice, a umožní přesné sledování těchto cílů.

— Sledování využití/čerpání finančních prostředků EU

Elektronické formuláře budou rovněž poskytovat vyhrazená pole pro využívání různých fondů a programů EU. Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek tak pomůže členským státům sledovat využívání a čerpání těchto prostředků, včetně prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost, které jsou využívány například na investiční projekty, jako jsou vodíkové elektrárny nebo autobusy s alternativním pohonem, prostřednictvím zadávání veřejných zakázek ⁽¹⁵⁾, a podávat o něm zprávy. Kromě toho budou moci členské státy snadněji sledovat příslušné dodavatele, subdodavatele a skutečné majitele.

⁽¹²⁾ Ustanovení čl. 22 odst. 2 písm. b) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost.

⁽¹³⁾ Současné standardní formuláře (EU) pole pro takové hlášení neobsahují. Jak bylo uvedeno výše, několik vnitrostátních formátů jde nad rámec standardních formulářů EU, a to i pokud jde o ekologické, inovativní a sociální veřejné zakázky.

⁽¹⁴⁾ https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/clean-transport-urban-transport/clean-and-energy-efficient-vehicles/clean-vehicles-directive_cs

⁽¹⁵⁾ Celkové sledování investičních projektů v rámci Nástroje pro oživení a odolnost se provádí v rámci srovnávacího přehledu oživení a odolnosti na základě databáze FENIX.

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek poskytne tvůrcům politik na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni účinný nástroj pro sledování, porovnávání a analýzu veřejných výdajů v celé EU.

Snadnější a strukturovanější podávání zpráv pro zadavatele veřejných zakázek znamená účinnější monitorování pro tvůrce politik. Analýza nestrukturovaného textu je nejen časově velmi náročná, ale také náchylná k chybám. Stejně jako většina údajů o veřejných zakázkách jsou i tyto informace rozptýleny ve více systémech. Díky zavedení elektronických formulářů a platformy pro přístup k údajům nad i pod prahovými hodnotami pro zveřejňování mohou tvůrce politik účinněji sledovat a řídit provádění klíčových politik. To jim umožní posoudit účinnost veřejných politik v oblasti zadávání veřejných zakázek i mimo ni a případně je upravit na základě úplných údajů v téměř reálném čase.

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek rovněž poskytne tvůrcům politik poznatky pro účinnější zvládnání budoucích krizí, čímž zvýší jejich odolnost. Globální krize, jako je pandemie COVID-19, zdůraznily význam digitalizace, a to i v oblasti zadávání veřejných zakázek. Veřejné zakázky jsou hlavním kanálem pro nákup zdravotnického vybavení a léků. Elektronické zadávání zakázek a přístup k údajům o veřejných zakázkách již v prvních měsících zdravotní krize urychlily distribuci naléhavě potřebného zdravotnického materiálu a prostředků, jako jsou osobní ochranné prostředky. Více kvalitnějších údajů v reálném čase by umožnilo sledovat původ kritických dodávek, a dokonce zavést systém „úvěrového hodnocení“, kde by zadavatelé veřejných zakázek mohli uvádět jejich kvalitu podle původu a/nebo dodavatele (nad rámec stávajícího značení kvality, které se někdy ukázalo jako nespolehlivé).

V nedávné době válka na Ukrajině narušila dodavatelské řetězce, způsobila prudký nárůst cen energií, přiměla řadu členských států ke zvýšení vojenských výdajů a způsobila příchod milionů uprchlíků, kteří potřebují útočiště. V podobném kontextu by datový prostor pro zadávání veřejných zakázek umožnil lépe pochopit dopad tohoto vývoje na jednotný trh, zejména v kombinaci s dalšími tržními údaji, například o surovinách. Sledování toku zboží a služeb, které zadavatelé veřejných zakázek nakupují v rámci jednotného trhu a mezi jednotlivými zeměmi, téměř v reálném čase a na velmi podrobné úrovni, poskytne tvůrcům politik nové poznatky pro účinnější zvládnání krizí, a přispěje tak k větší odolnosti EU.

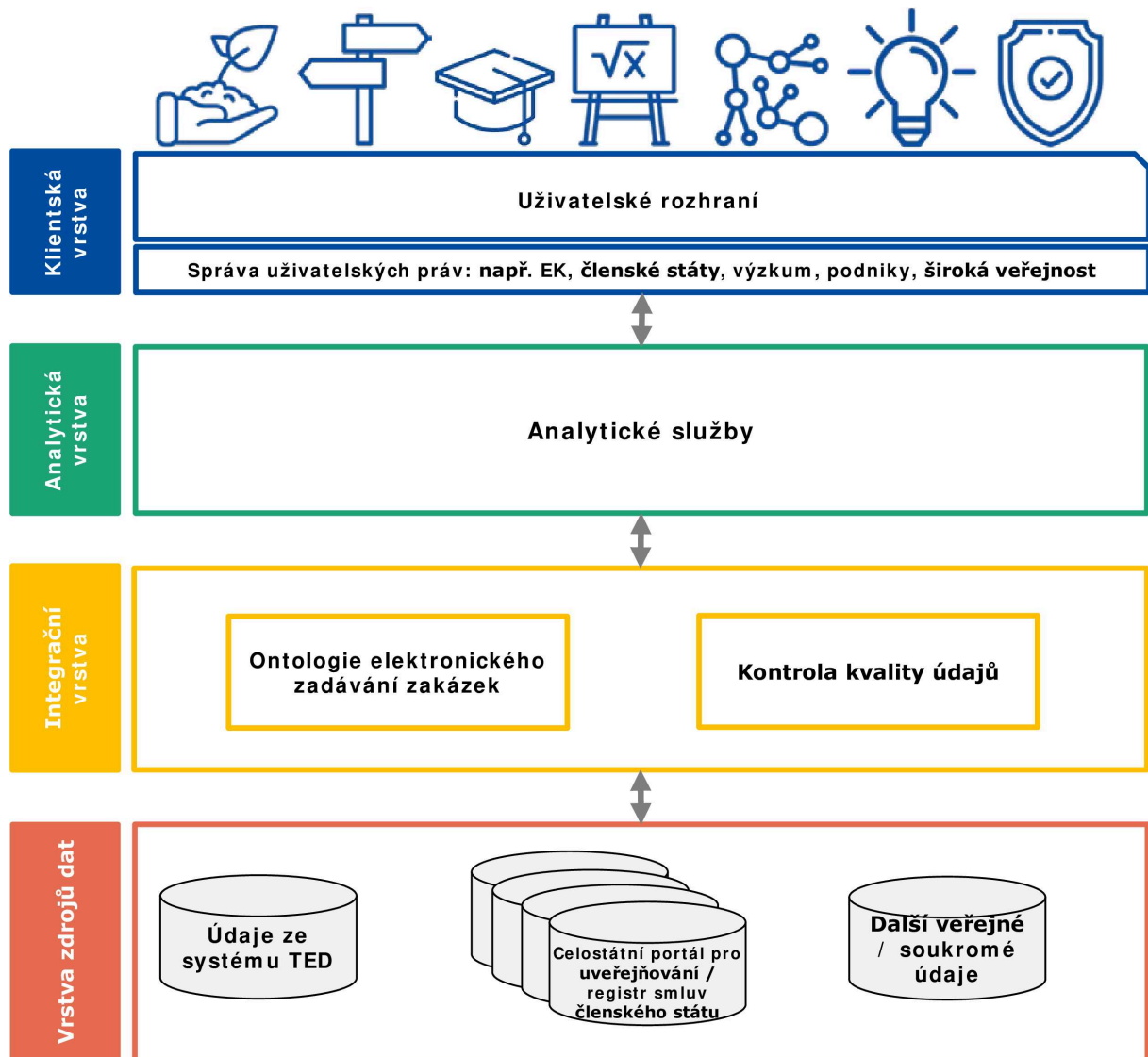
Společnosti, tj. potenciální uchazeči, budou mít přístup k mnohem většímu počtu otevřených výzev k podávání nabídek s lepší kvalitou dat po celé Evropě. Nové uživatelské rozhraní umožní společnostem snadno a včas identifikovat relevantní výzvy. Nové analytické nástroje v kombinaci s aktuálními a historickými údaji jim umožní plánovat dopředu, identifikovat tržní trendy (např. udržitelnější zadávání veřejných zakázek) a strategičtěji podávat své nabídky (např. profily zadavatelů a dlouhodobé plány).

Tento zjednodušený přístup na jednom místě a analytické nástroje jsou důležité zejména pro vytvoření rovných podmínek pro malé a střední podniky. Malé a střední podniky nemají prostředky na sledování více portálů pro relevantní výzvy k podávání nabídek. Vzhledem k omezeným zdrojům a cíleným odborným znalostem musejí navíc soustředit své nabídky na výzvy, u nichž mají nejvyšší šanci na výhru. Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek jim to umožní. Například malé a střední podniky specializované na tuto oblast by mohly vybrat zadavatele, kteří se zaměřují na inovativní a udržitelné zadávání veřejných zakázek, a zjistit, jakým způsobem v minulosti organizovali výzvy k podávání nabídek. Malé a střední podniky budou rovněž profitovat, pokud zadavatelé veřejných zakázek využijí nové poznatky, které mají k dispozici, k tomu, aby učinili výzvy k podávání nabídek přístupnější pro menší společnosti.

Daňoví poplatníci, jejich sdružení, nevládní organizace a občané stále častěji požadují větší transparentnost při správě veřejných výdajů: Tím, že jim bude poskytnuta odpovídající úroveň přístupu, povede datový prostor pro zadávání veřejných zakázek k větší odpovědnosti zadavatelů veřejných zakázek. Především výzkumní pracovníci a datoví novináři budou mít přístup k mnohem širšímu okruhu kvalitních dat, která jim umožní realizovat jejich projekty a přispějí k získávání nových poznatků. Poskytnutí přístupu do datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek akademické sféře zase uvolní inovativní myšlenky v oblasti analytiky a časem obohatí soubor analytických nástrojů datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek.

4. Koncepce evropského datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek

Vytvoření skutečně integrovaného prostoru pro údaje o veřejných zakázkách bude vyžadovat spolupráci na úrovni EU, na vnitrostátní úrovni a na úrovni všech zadavatelů veřejných zakázek v celé EU. Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek se bude skládat ze čtyř vrstev.

Vrstva zdrojů dat

Vrstva zdrojů dat se bude skládat ze zdrojů dat, které datový prostor pro zadávání veřejných zakázek používá ke sběru dat. Existují tři hlavní zdroje dat:

- Systém TED, spravovaný Úřadem pro publikace Evropské unie, který poskytuje údaje před zadáním zakázky, především přesahující finanční limity EU. Některé členské státy již dobrovolně zasílají oznámení o zadávacích řízeních nepřesahujících finanční limity EU. To bude ještě snazší díky dobrovolným formulářům, jejichž zavedení se v elektronických formulářích předpokládá. Elektronické formuláře budou v budoucnu poskytovat také oznámení o dobrovolném vyplnění, aby bylo možné lépe zachytit celý životní cyklus zadávání veřejných zakázek, včetně fáze po jejich zadání.
- Portály veřejných zakázek členských států, které obsahují nejnovější informace o nabídkách ⁽¹⁶⁾. V první fázi poskytnou především údaje o zadávacích řízeních nepřesahujících finanční limity EU před jejich zadáním, a to v rozsahu, v jakém je členské státy zachycují (viz strana 4 výše). Členské státy budou mít i nadále kontrolu nad tím, které údaje chtějí sdílet s datovým prostorem pro zadávání veřejných zakázek (nad rámec údajů, které musí být zveřejněny v systému TED podle směrnic o zadávání veřejných zakázek) ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Obvykle se jedná o celostátní portály pro uveřejňování nebo registry smluv.

⁽¹⁷⁾ Díky elektronickým formulářům bude poprvé možné poskytovat údaje v oznámeních, která by neměla být zveřejněna, nebo ne ihned. To je důležité pro ujistění zadavatelů veřejných zakázek, že určité údaje nejsou veřejně zpřístupňovány nebo nejsou veřejně zpřístupňovány před určitým časovým okamžikem (např. ceny).

- K datovému prostoru pro zadávání veřejných zakázek lze připojit další veřejné a soukromé databáze, které umožní ještě dalekosáhlejší přehled a křížové kontroly v kombinaci s údaji o veřejných zakázkách, jako jsou veřejné rejstříky obsahující údaje o společnostech a údaje o skutečných majitelích společností, které podávají nabídky.

Integrační vrstva

Integrační vrstva, kterou má vytvořit Komise ve spolupráci s členskými státy, vytvoří harmonizovaný soubor údajů o zadávání veřejných zakázek z výše uvedených zdrojů. Sbírá a „překládá“ příchozí data před jejich distribucí do dalších vrstev a k uživatelům:

- Data se budou shromažďovat prostřednictvím specializovaných strojově čitelných rozhraní ⁽¹⁸⁾ a datovodů.
- Data budou následně zkontrolována podle souboru pravidel pro kvalitu dat. To umožňuje označit problémy s úplností a kvalitou na panelu kvality dat a v závislosti na zamýšleném použití dat vyloučit nekvalitní nebo duplicitní data, která by ohrozila analýzu. Hlavní odpovědnost za kvalitu údajů však nesou zadavatelé veřejných zakázek (viz také strana 12 níže).
- Údaje o veřejných zakázkách jsou k dispozici v různých formátech. Údaje ze systému TED jsou v současné době ve standardních formulářích a v budoucnu budou v elektronických formulářích. V některých členských státech se používá formát OCDS ⁽¹⁹⁾, v dalších se používají různé jiné formáty. Integrační vrstva „přeloží“ všechna data do jednoho společného jazyka, tj. ontologie elektronického zadávání zakázek ⁽²⁰⁾, kterou vyvinul Úřad pro publikace ve spolupráci s členskými státy ⁽²¹⁾. To je nezbytné pro propojení dat z různých zdrojů a jejich opakované používání pro analytické účely.

Analytická vrstva

Komise rovněž vytvoří sadu analytických nástrojů zahrnující nové technologie (umělá inteligence, strojové učení a zpracování přirozeného jazyka). Členské státy mohou vytvořit vlastní analytické vrstvy, které budou kombinovat údaje z datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek s dalšími vnitrostátními zdroji, pokud z nich získají cenné poznatky ⁽²²⁾.

Klientská vrstva / Uživatelské rozhraní

Uživatelské rozhraní zřízené Komisí umožní koncovým uživatelům přístup k datům v integrační vrstvě a/nebo k odvozeným poznatkům v analytické vrstvě. Různé kategorie uživatelů (např. členské státy, zadavatelé veřejných zakázek, podniky, občané, nevládní organizace, novináři a výzkumní pracovníci) budou mít různá přístupová práva, přičemž se bude rozlišovat mezi veřejnými a neveřejnými údaji a mezi zúčastněnými členskými státy, které sdílejí své údaje s datovým prostorem pro zadávání veřejných zakázek (členové datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek, viz také další oddíl), a těmi, které potřebují více času na přípravu. Při definování přístupových práv pro různé kategorie uživatelů bude zohledněna citlivost příslušných informací. Toto rozhraní bude uživatelsky testováno a navrženo s ohledem na uživatele, aby zejména malé a střední podniky a občané mohli snadno získat informace a poznatky, které hledají. V této fázi se předpokládá, že přístup pro různé kategorie uživatelů bude poskytnut bezplatně.

⁽¹⁸⁾ <https://joinup.ec.europa.eu/collection/nifo-national-interoperability-framework-observatory/glossary/term/machine-readable>

⁽¹⁹⁾ <https://www.open-contracting.org/data-standard/>

⁽²⁰⁾ Ontologie elektronického zadávání zakázek poskytuje formální sémantický základ pro vytváření a opakované používání propojených otevřených dat v oblasti zadávání veřejných zakázek v EU. Plánuje se, že bude zahrnovat všechny fáze, tj. od oznámení, přes podávání nabídek až po zadání zakázky, objednání, fakturaci a platbu. Za tímto účelem Úřad pro publikace Evropské unie vytvořil pracovní skupinu odborníků, jejíž úkolem bylo dosáhnout konsensu o výsledcích analýzy a výstupech vypracovaných týmy Úřadu pro publikace. Informace o ontologii elektronického zadávání zakázek jsou k dispozici na adrese <https://github.com/OP-TED/ePO>

⁽²¹⁾ Ontologie definuje model, který umožňuje propojování dat na základě společného chápání různých pojmů. Ontologie je navržena tak, aby byla kompatibilní s připravovanými elektronickými formuláři. Úřad pro publikace poskytne konverzní nástroj pro datový prostor pro zadávání veřejných zakázek k převodu stávajících oznámení a budoucích elektronických formulářů do ontologie. Tento nástroj bude použit pro převod údajů ze systému TED a údajů z celostátních portálů pro uveřejňování do ontologie. To znamená, že současné a budoucí údaje na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni lze snadno převést do téhož formátu, aby se v budoucnu zabránilo ztrátě informací. Tato akce je prováděna v rámci přípravné akce zaměřené na transparentnost při zadávání veřejných zakázek. Členské státy mohou ontologii využít ke zlepšení svých datových prostředí týkajících se zadávání veřejných zakázek.

⁽²²⁾ Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek bude postaven na zásadách FAIR (dohledatelnost, přístupnost, interoperabilita a opakovaná použitelnost dat) a v souladu se stávajícími předpisy o ochraně osobních údajů (GDPR).

Jakmile bude rozhraní k dispozici, plánuje se integrace inteligentního middlewaru Simpl do datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek. Simpl nabízí horizontální komponenty pro cloud-edge federace a implementaci společných datových prostorů ⁽²³⁾.

5. Klíčové podpůrné schopnosti na úrovni členských států

Bylo již podniknuto několik iniciativ ⁽²⁴⁾ s cílem integrovat údaje o veřejných zakázkách přesahujících i nepřesahujících finanční limity EU. Kromě toho byl v letech 2020 a 2021 realizován pilotní projekt analýzy elektronického zadávání veřejných zakázek zaměřený na mapování různých zdrojů dat (ze systému TED a tří členských států). Všechny tyto snahy narážely na stejné problémy: různé formáty dat, kvalita dat (včetně chybějících identifikačních kódů), nedostatečná automatizace a omezený rozsah dat.

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek bude schopen pracovat s různými formáty, protože budou mapovány do jednoho společného „jazyka“, ontologie elektronického zadávání zakázek (viz předchozí část) ⁽²⁵⁾. Zbývající problémy bude třeba řešit na úrovni členských států. To má zásadní význam pro to, aby se členské státy mohly snáze účastnit a sdílet své údaje v rámci datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek.

Členové datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek budou mít přístup k údajům, které jsou k dispozici v rámci datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek. I ty členské státy, které ještě nejsou připraveny na účast v datovém prostoru pro zadávání veřejných zakázek, však mohou mít z uplatňování níže uvedených zásad prospěch, neboť jsou přínosné pro provozní účinnost a přípravu na více fakticky podloženou politiku. Komise je připravena úzce spolupracovat se všemi členskými státy při jejich zavádění do praxe.

Zlepšení kvality údajů a automatizace datových toků

Nízká kvalita údajů, např. chybějící, chybné nebo špatně formátované údaje, byla jedním z hlavních problémů, se kterými se potýkaly všechny předchozí iniciativy při analýze údajů o zadávání veřejných zakázek. Často bylo nutné provést opravy, než bylo možné provést analýzu. Vzhledem k tomu, že kvalita poznatků získaných z datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek bude záviset na kvalitě vstupních údajů, je zlepšení kvality údajů prvořadé:

- Na podporu zúčastněných členských států bude datový prostor pro zadávání veřejných zakázek kontrolovat příchozí údaje podle souboru pravidel kvality údajů a označovat problémy s úplností a kvalitou na panelu kvality údajů. Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek však sám o sobě nemůže údaje opravovat; hlavní odpovědnost za zlepšení kvality údajů nesou členské státy/zadavatelé veřejných zakázek. Proto se doporučuje, aby členské státy zavedly kontroly kvality údajů na úrovni zdroje ⁽²⁶⁾.
- Díky povinnému používání elektronických formulářů selepší kvalita dat díky strukturovanějšímu formuláři pro příjem a rozšířenému souboru obchodních pravidel. Aktualizace a opravy budou díky elektronickým formulářům mnohem snazší. Aby se plně využil potenciál elektronických formulářů pro kvalitu údajů, měly by členské státy využívat také elektronické formuláře dobrovolných oznámení pro postupy, které nedosahují finančních limitů EU.

V současné době je čtení a zachycování údajů o veřejných zakázkách z jednoho místa na druhé spojeno s opakovanou manipulací s daty, zejména v prostředí s více decentralizovanými zdroji dat. **Automatizace datových toků** by nejen dále zvýšila kvalitu dat, ale také připravila půdu pro přenos a analýzu téměř v reálném čase – a zároveň by ušetřila značné zdroje.

- Prvním krokem k dosažení tohoto cíle je zajištění strojově čitelnosti zdrojů údajů o veřejných zakázkách. To platí pro připojení celostátních portálů k integrační vrstvě datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek prostřednictvím strojově čitelných rozhraní (viz předchozí oddíl), ale členské státy by je měly uplatňovat i u všech zadavatelů veřejných zakázek.
- Dalším nezbytným krokem k další automatizaci datových toků je používání jednoznačných a trvalých identifikačních kódů. Jednoznačné identifikační kódy se vztahují k datovým prvkům a datovým souborům, jako jsou zadavatelé, dodavatelé, zadávací řízení a fáze řízení, části, smlouvy a předměty zadávacích řízení (např. služby nebo výrobky), a tím účinně strukturují data. Členské státy by proto měly používat identifikační kódy v celém ekosystému veřejných zakázek, pokud to ještě nedělají. Ontologie elektronického zadávání zakázek usnadňuje a podporuje používání trvalých jednoznačných identifikačních kódů na podporu tohoto procesu.

⁽²³⁾ Simpl: jednoduché cloud-edge federace a datové prostory, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/news/simpl-cloud-edge-federations-and-data-spaces-made-simple>

⁽²⁴⁾ Například: DigiWhist (<https://digiwhist.eu/about-digiwhist/>), TheyBuyForYou (TBFY) (<https://theybuyforyou.eu/about/>) a pilotní program analýzy elektronického zadávání zakázek (https://ec.europa.eu/isa2/actions/simplifying-public-tenders_en).

⁽²⁵⁾ Oproti předchozím pokusům o agregaci dat má ontologie navíc tu výhodu, že zachycuje kompletní oznámení, zejména u připravovaných elektronických formulářů.

⁽²⁶⁾ Vodítkem pro toto úsilí mohou být obecné a specifické kontroly kvality dat pro jednotlivé případy použití a obchodní pravidla vyvinutá v rámci ontologie elektronického zadávání zakázek a pilotního projektu analýzy elektronického zadávání zakázek.

- Čím více budou členské státy automatizovat své datové toky, tím více budou moci využívat nové technologie, jako je umělá inteligence a zpracování přirozeného jazyka, k úspoře zdrojů díky vyšší provozní efektivitě, např. při klasifikaci datových prvků, jako jsou kódy CPV, nebo při udržování nomenklatur. Tytéž nově vznikající technologie mohou vytvořit nové a komplexnější poznatky, které doplní soubor analytických nástrojů datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek na vnitrostátní nebo regionální úrovni, např. cenové indexy pro přesnější odhad nákladů.

Rozšíření oblasti působnosti sběr dat na celý cyklus zadávání veřejných zakázek

Členské státy by měly usilovat o shromažďování údajů z fází před zadáním a po něm. Některé členské státy již zveřejňují oznámení o dokončení zakázky, která obsahuje informace o konečných nákladech a skutečné době trvání zakázky. V připravovaných elektronických formulářích bude k dispozici pro vyplnění dobrovolné oznámení o dokončení. Členskými státy, které dosud nezveřejňují oznámení o dokončení, se důrazně doporučuje, aby využily budoucí oznámení o dokončení v rámci elektronických formulářů jako první krok k rozšířenému sběru údajů.

Kombinací informací o fázi plánování (co zadavatelé plánují pořádit), fázi soutěže (jaká je odhadovaná cena a doba trvání), oznámení o zadání zakázky (kolik to bude stát) a oznámení o dokončení (kolik to nakonec stálo a doba trvání zakázky) bude datový prostor pro zadávání veřejných zakázek a jeho soubor analytických nástrojů schopen nabídnout svým uživatelům mnohem komplexnější pochopení celého životního cyklu veřejné zakázky.

Provádění výše uvedených zásad vyžaduje budování nových kapacit a dovedností. Takové budování kapacit by mělo být zaměřeno tak, aby umožňovalo propojení obchodních a technických dovedností, což je pro úspěch jakéhokoli úsilí založeného na datech zásadní.

6. Postupné provádění ve spolupráci s členskými státy

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek je finančně podporován z programu Digitální Evropa⁽²⁷⁾. Na období 2021/22 již byly poskytnuty 4 miliony EUR. Na roky 2023 a 2024 se odhaduje, že budou zapotřebí přibližně 3 miliony EUR. Jakmile bude systém funkční, budou provozní náklady na úrovni EU činit přibližně 500 000 EUR ročně. Členské státy nesou vlastní náklady na digitalizaci svých systémů zadávání veřejných zakázek a připojení svých zdrojů dat k datovému prostoru pro zadávání veřejných zakázek. Prostřednictvím Nástroje pro oživení a odolnost, Nástroje pro technickou podporu a strukturálních fondů je však k dispozici finanční a technická podpora.

Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek bude zaváděn postupně, aby bylo možné potřeby členských států a dalších uživatelů projednat na specializovaných seminářích a zohlednit je již během zavádění. Tento kooperativní přístup pomůže vytvořit užitečný produkt pro zúčastněné strany na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU. Tři hlavní níže uvedené fáze lze tedy v průběhu přizpůsobovat, například některé externí databáze by mohly být s datovým prostorem pro zadávání veřejných zakázek propojeny již během prvních dvou fází, pokud o to budou mít uživatelé zájem.

Fáze 1: Od této chvíle do 2. čtvrtletí 2023

V prvním kroku Komise vytvoří základní architekturu datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek a minimální soubor nástrojů pro analýzu dat. Systém TED bude prvním zdrojem dat, který bude připojen k datovému prostoru pro zadávání veřejných zakázek. Předpokládá se, že v budoucnu budou na tomto základě vypočítávány ukazatele veřejných zakázek pro srovnávací přehled výsledků v oblasti jednotného trhu⁽²⁸⁾ a další základní ukazatele.

Současně bude ve spolupráci s členskými státy vypracován rámec pro správu dat pro datový prostor pro zadávání veřejných zakázek s cílem vymezit oblast působnosti, interakci s klíčovými zúčastněnými stranami a údržbu a další rozvoj datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek. Souběžně budou probíhat přípravné práce na podporu členských států, které se chtějí připojit k datovému prostoru pro zadávání veřejných zakázek.

Fáze 2: 3. čtvrtletí 2023 až 4. čtvrtletí 2024

Druhá fáze bude trvat přibližně dva roky a bude probíhat ve třech hlavních souběžných pracovních směrech:

- Komise podpoří zainteresované členské státy, aby prostřednictvím integrační vrstvy připojily své celostátní portály pro uveřejňování k datovému prostoru pro zadávání veřejných zakázek. Celostátní portály používající oznámení EU (buď stávající formuláře, nebo elektronické formuláře) bude snazší připojit než ty, které používají jiné formáty.

⁽²⁷⁾ Další informace naleznete zde: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/cs/activities/digital-programme>

⁽²⁸⁾ https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/policy_areas/public-procurement_cs

- Komise bude také dále rozvíjet soubor nástrojů pro analýzu dat a integrovat mechanismy, jako je umělá inteligence a další, aby pomohla identifikovat vzorce a monitorovat politiky, jako je Zelená dohoda, a inovativní nebo sociální veřejné zakázky. Kromě toho Komise zavede panel kvality, který zúčastněným členským státům poskytne zpětnou vazbu o kvalitě a úplnosti údajů a umožní jim zavést nebo zlepšit jejich vlastní systémy řízení kvality údajů.
- Třetím cílem je integrovat historické údaje ze systému TED a pokud možno i z celostátních portálů, aby bylo možné identifikovat trendy za posledních deset let a lépe předvídat budoucí trendy.

Fáze 3: 2025 a dále

V budoucnu se plánuje další rozšíření rozsahu údajů dostupných pro analýzu v rámci datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek:

- Propojení datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek se stávajícími zdroji údajů dostupnými na úrovni EU a členských států (např. registry skutečných majitelů, obchodní rejstříky, elektronická fakturace atd.), aby bylo možné získat další informace, jako je totožnost skutečných majitelů stojících za dodavateli.
- S tím, jak budou členské státy postupně rozšiřovat sběr dat, dojde k přidání další údajů ze samotného procesu zadávání veřejných zakázek, aby byl nakonec pokryt celý cyklus zadávání veřejných zakázek, od fáze před zadáním zakázky až po fázi po jejím zadání.

Bude rovněž prozkoumáno propojení datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek s dalšími připravovanými datovými prostory (jako je elektronické zdravotnictví⁽²⁹⁾ a technický systém založený na zásadě „pouze jednou“ podle nařízení o jednotné digitální bráně⁽³⁰⁾). Přesné rozšíření datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek bude projednáno a rozhodnuto ve spolupráci se zúčastněnými členskými státy.

7. Závěr

Požadavky na transparentnost a provádění digitálních řešení pro různé fáze cyklu zadávání veřejných zakázek (elektronické zadávání zakázek) vytvářejí obrovské množství údajů poskytovaných zadavateli veřejných zakázek. Tato data však v současné době nejsou dostatečně využívána z důvodů jejich kvality a interoperability.

Jak je uvedeno ve strategii EU pro data, tato iniciativa týkající se údajů o zadávání veřejných zakázek tento potenciál rozvine. Datový prostor pro zadávání veřejných zakázek pomůže získat nové poznatky, které z tohoto množství dat mohou vygenerovat sdílené znalosti s využitím nejmodernějších analytických technik, jako je umělá inteligence. Tyto poznatky zlepší kvalitu veřejných výdajů, zlepší přístup k výzvám k podávání nabídek, zejména pro malé a střední podniky, zachovají integritu veřejných výdajů a využijí příležitosti k tomu, aby se politiky více řídily daty.

⁽²⁹⁾ Více informací o evropském prostoru pro zdravotní data naleznete na https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/european-health-data-space_cs

⁽³⁰⁾ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1724 ze dne 2. října 2018, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů. Čl. 14 odst. 1 uvedeného nařízení stanoví, že důkazy relevantní pro postupy, na které se vztahují směrnice o zadávání veřejných zakázek, musí být příslušnými orgány zpřístupněny prostřednictvím technického systému založeného na zásadě „pouze jednou“.

ISSN 1977-0863 (elektronické vydání)

ISSN 1725-5163 (papírové vydání)

Úřad pro publikace
Evropské unie
L-2985 Lucemburk
LUCSEMBURSKO

CS